

MTÜ Eesti Metsa Abiks

10.07.2023

Hr Kristen Michal
Kliimaminister
kristen.michal@envir.ee

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Hr Tiit Riisalo
Majandus- ja infotehnoloogiaminister
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Pöördumine seoses lindude pesitsusrahu kehtestamisega

Seoses 30. juunil läbi saanud tingliku “linnurahuga”, palub Eesti Metsa Abiks ministeeriumitelt selgitusi, miks lubab riik süstemaatiliselt metsamajandustööde käigus linnupesasid lõhkuda ning linnupoegi tappa?

RMK raierahu sai läbi 30. juunil, kui lindude pesitsemine oli täies hoos.

Keskkonnaameti inspektorid lõpetasid metsade järelevalve 30. juunil, kui lindude pesitsemine oli täies hoos.

Oleme Eesti Vabariigi looduskaitseseaduses sõnastanud, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Samal ajal tundub, et seadused Eesti Vabariigis ei kehti.

Linnud pesitsevad üldjoontes terve suve, augusti lõpuni. Eesti riik aga on otsustanud, et see on täiesti tavapärane, kui laseme lindudel üles kasvatada ühe kurna linnupoegi. Kui teine või kolmas kurn hukuvad läbi harvesteri terade, siis järelkasv on siiski olemas. Aga kas ikka on? Kas me tahame elada riigis, kus linnupesade lõhkumine on "tavaline osa" meie majandusest. Miks ometi ei või metsa raiuda talvel, et säästa maad ja mulda ning säästa linnupoegi? Kui kõik on hetkel nii korras nagu mõnikord väidetakse, siis miks jääb meie metsadest igal aastal kadunuks 43 000 - 59 000 linnupaari?¹ Linnulaulu jääb igal aastal veidikene vähemaks. Äkki see, et meie metsalinnud on kadumas, näitab seda, et praeguste regulatsioonidega on midagi väga valesti! Justnimelt linnustik on hea indikaator, mis näitab meie looduse ökoloogilist seisundit. Kui linnud on kadumas, siis oleme liikumas katastroofi suunas.

2019. aastal on tehtud uuring: "Kevadsuviste raiete võimalik mõju metsalindudele ja seda leevendavad meetmed", mis ütleb et näiteks 2018. aastal hukkus läbi raietegevuse, ehk läbi inimeste rahalise ahnuse 84 000 linnupoega. Me ei saa ühiskonnana jätkuvalt vaikides sellist veretööd pealt vaadata.

Teame, et kuskil endise Keskkonnaministeeriumi sahtlipõhjas on olemas eelnõu, kuhu linnurahu on sisse kirjutatud. Plaanis oli kehtestada linnurahu kaitsealadel **15. aprillist 15. juulini (3 kuud)**.

Keskkonnaamet on 14.09.2021 teinud Keskkonnaministeeriumile ettepanekud Looduskaitseseaduse muutmise eelnõule (vastus Eesti Metsa Abiks teabenõudele nr 2-6/23/167-2) raierahu sätestamiseks looduskaitseseaduses, kus palutakse raierahu looduskaitsealadel **15. märtsist kuni 31. juulini (4,5 kuud)**. Nii oleks lindudel võimalik looduskaitsealadel üles kasvatada esimese ja teise kurna järglased. Keskkonnaamet toob välja, et eelkõige vajavad kaitset vanametsa paiksed metsaliigid.

Kas me päriselt räägime sellest, et vajadus on KAITSEALADEL lindude pesitsemise ajal raieid piirata? Miks sellest üldse rääkima peab? Miks sellist seadust veel olemas ei ole? Miks on Keskkonnaameti ettepanek sätestada linnurahu looduskaitseseaduses nii pikaks ajaks ministeeriumi lausahtlisse jäänud?

EMA rõhutab, et ornitoloogide hinnangul peaks raierahu kaitsealadel olema pikem, **15. märtsist 31. augustini (5,5 kuud)**.

Lisaks teeb Keskkonnaamet ettepaneku riigimetsades piirata raieid 15. aprillist kuni 15. juulini ning selgitab, et ka osalisel (uuendusraie 3-kuuline keeld suure asustustihedusega kasvukohatüüpides riigimetsas) raierahu kehtestamisel on eeldatav positiivne mõju metsaliikide negatiivse arvukuse trendi leevendamiseks. Praegune raierahu riigimetsades lõpeb paraku pesitsemise tippajal ning ei võimalda kõikidel poegadel lennuvõimelisteks kasvada.

Keskkonnaamet palus lisada ka eelnõu seletuskirja hinnang, kas eelnõus kehtestatud reeglistik – kaitsealadel täielik raie piirang 4,5 kuud, riigimetsas 3 kuud – tagab linnudirektiivi eesmärkide täitmise?

¹ Haudelinnustiku punktloenduse alusel <https://www.eov.ee/ET/13/14/punktloendus/>

Tuakse välja ka seda, et lindude liigiline mitmekesisus (Mägi 2019)² on suurem vanemates viljakasse kasvukohatüüpi kuuluvates puistutes, kus asustustihedused võivad raieküpsedes puistutes küündida kuni 10-12 paarini ha kohta. Sellistes metsades on muuhulgas ka paigalindude, kes reeglina alustavad pesitsemist varem ja kelle arvukuse muutusi määravad Eesti sisesed mõjutegurid, asustustihedus suurem. **Metsalindude asustustihedus on raieküpsedes (tinglikult vanemates kui 60 aastat) metsades oluliselt suurem kui nooremates metsades.**

Keskkonnaamet lisab, et ühe kuu lisandumisel eeldatav leevendav mõju (Mägi 2019) metsalindude arvukustrendidele on küll 6-7 korda väiksem ehk 30% asemel tõenäoliselt suurusjärgus 5%, kuid oleks eeskujuks ning vähendaks vastuolu linnukaitsjate ning majandajate vahel. Raierahu pikendamine riigimetsas ühe kuu võrra parandab eelkõige hilja pesitsevate kaugrändurite ja teist kurna munevate paigalindude ja lähirändurite sigimisedukust. Raierahu perioodi kehtestamist kaitsealadel ning pikendamist riigimetsas tuleks lähiaastatel põhjalikult uurida, selgitada selle mõju linnustikule ning seejärel vaadata üle selle põhjendus.

Teame, et tänaseks on RMK vastu tulnud nii palju, et raierahu riigimetsades kestab 2,5 kuud. Kuid lõpeb ikkagi 30. juunil, kui lindude pesitsemine on täies hoos! Lisaks tekitab selline liiga lühike raierahu justkui ühiskonda vaigistava efekti, kus jäetakse mulje nagu lindudel lastaks riigimetsas rahus pesitseda, ometigi on see mulje väga petlik. Tunnustame küll RMK-d selle vähesegi eest, kuid raierahu peab kestma palju kauem!

2023. aasta kevadel allkirjastati uue valitsuse koalitsioonileping, mis ütleb muuhulgas: *“Elurikkuse kiirest kadumisest tulenevate riskide leevendamiseks peab elurikkuse säilitamine muutuma kõikides keskkonda mõjutavates tegevustes prioriteediks. Seame eesmärgiks meie majanduse keskkonnajalajälje võimalikult kiire vähendamise, sealhulgas ka majandustegevusest rikutud elukeskkonna taastamise, pakkudes samal ajal ettevõtjatele investeerimis- ja õiguskindlust.”* ja *“Peatame elurikkuse näitajate halvenemise, toetades looduskaitsealist maakasutust ja taastades elupaiku.”*

Lisaks teame, et Euroopa Liidu liikmena on Eestil kohustus saavutada kõigi EL tähtsusega liikide ja elupaikade (Eestis 60 elupaigatüüpi ja 99 loodusdirektiivi liiki ning 231 linnudirektiivi liiki) soodne looduskaitseline seisund aastaks 2050. Esimene vaheeesmärk on juba 2030 aastal, kus paranenud seisundiga haudelinnuliikide osakaal peab olema juba 30% tõusnud võrreldes aastaga 2019.³ Kui kaugel me oma eesmärkide täitmisega oleme? Kas kohustuslikku määrust mitte täites tulevad trahvid ja Eesti inimesed peab maksumaksjatena hakkama kinni maksma tööstuse kasumit?

²Mägi, M. 2019. Kevadsuviste raiete võimalik mõju metsalindudele ja seda leevendavad meetmed. Keskkonnaministeeriumi poolt tellitud uuringu aruanne. Tartu Ülikool. Kättesaadav: https://www.eov.ee/pics/1154_kevadsuviste_raiete_voimalik_moju_metsalindudele_ja_seda_leevendavad_meetmed.pdf

³Keskkonnavaldkonna arengukava 2030 eelnõu: <https://kliimaministeerium.ee/kevad>

Selle pöördumisega soovime rõhutada kõige olulisemat: Selleks, et linnustiku vähenemine peatada, tuleb esimese asjana Looduskaitseseadusesse sisse kirjutada lindude pesitsusrahu kuupäevad, lähtuma peaks kuupäevadest, mida ornitoloogid soovivad. Pesitsusrahu peab olema kehtestatud kõikides Eesti metsades ja puistutes. Ja olgu see viimane aasta, kus lindusid pesitsemise ajal sellisel moel häiritakse ja tapetakse!

Eesti Metsa Abiks ootab tagasisidet pöördumises esitatud küsimustele ning ajalist hinnangut, millal saab pesitsusrahu seadusesse sätestatud? Millal on oodata seda, et linnustiku vähenemine peatatakse, kasutades kõiki meetmeid, mis selleks vajalikud. Milliste vahenditega plaanitakse täita Euroopa Liidu kohustuslikku määrust, mis nõuab meilt muuhulgas seda, et lindude arvukuse vähenemine peatuks ning linnustik hakkaks taastuma?

Lugupidamisega

Helena Eenok
Eesti Metsa Abiks MTÜ juhatuse liige
helena@eestimetsaabiks.ee
5698 7256